

גיליון 58

ינואר 2020 • טבת ה'תש"ף

מוֹטְטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

אֶסוֹן טַבֵּעַ

עדי ארצי
תום הדנינוה
שיר חייק
יוסי מורג
חיים ספטי
דניאל קויפמן
תמי קויפמן
שושנה קרבסי
עמוס רום
קובי שמשי

גיליון 58 מתחיל...

מדי פעם בפעם הטבע מזכיר לנו שעם כל עוצמת הטכנולוגיה וההנדסה אנחנו לא חזקים יותר ממנו.

אסונות טבע הם תזכורות אדירות, טרגיות ואיומות לכך שאנחנו כאנושות צריכים להיות צנועים, זהירים והרמוניים עם הטבע וזה עם זה.

בגיליון זה תוכלו לקרוא על כל מיני אסונות טבע, ובעיקר ללמוד על הקשר ועל יחסי הגומלין של אסונות הטבע איתנו, בני האדם.

קריאה מהנה,

אלירן דיין, יאיר בן-חור, רובי גורדון

את הגיליון בחרנו לפתוח עם שירו של אלירן דיין "ענפי מדבר":

חולות אדמים-צהבים	שם בגאון עומדים שנים	ושנה עוברת
אור יבש ודלוח	ענפים מיתמים,	ועוד אחת
חמה מלהטת	סדוקים וזקופים	והם מתארכים אט-אט
חורכת בקרניה	ללא פתור עלים פראשם	ללא מים
את צוקיו הסלעיים	עירמים אל מול	לאט מעט.
של המדבר.	פדור האש הלוהט	
	המאים להכחידם.	

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש.

כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות.

העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתמלוגים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי-פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.

את על הגב,
ידוך תופסות רגלי שלט
"זהירות בורות פתוחים".
שנינו מרגשים מכך שאולי
גמירה בזמנית תבקע את האדמה,
ובמכה
נשמט לתוך חלל תת-קרקעי עגל ומשלם,
מחפרים במקום שבו ים המלח נסוג
להמתיק את רגביו.

מדרש אקולוגי

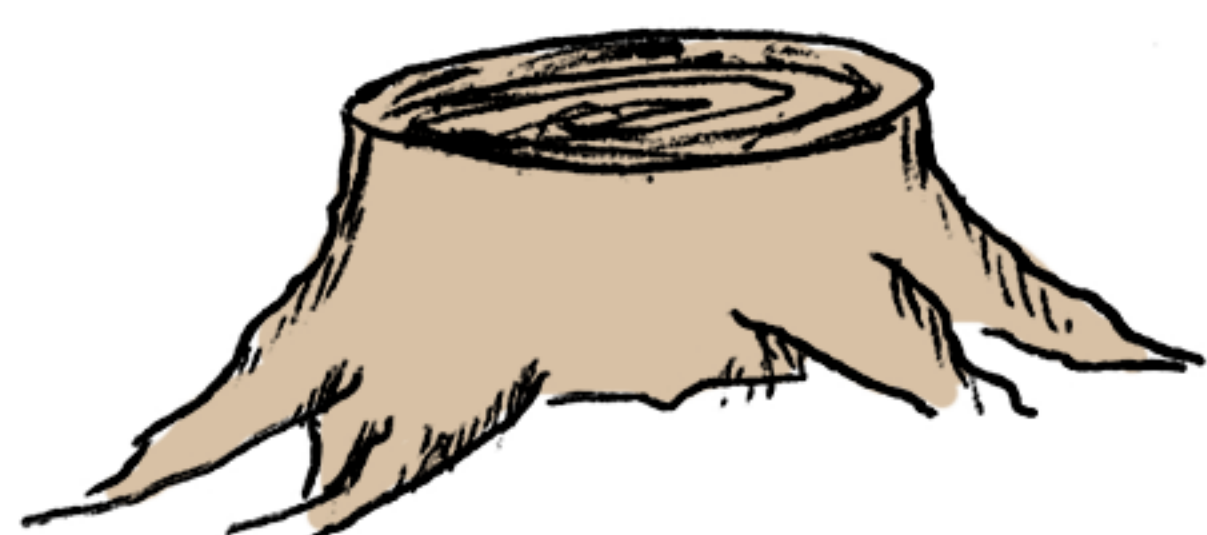
מתחת לעץ שתול על פלגי מים
 עמדו כחולמים חנה ואדם.
 ותאמר חנה: "כאן במקום הזה
 תחת העץ המיטיב הזה
 נקים בית קפה קטן
 עם נשמה של פעם.
 אתה תתקין כסאות עץ כפריים
 ושלחנות עבי רגל
 ואני אתפור מפות משבצות
 ואפה לחם ועוגות תפוחים.
 ויבואו טיילים להשיב נפשם
 בזה בית הקפה
 שתחת העץ הרענן.

ויאמרו: הבה נכרת את העץ
 וירחב לנו המקום
 מהעץ נתקין כסאות ושלחנות
 ותהי פרנסתנו בידינו.

ויעשו כן
 ויבואו על ראשי היושבים השמש
 ומבולי הגשם
 וסר חן המקום
 ולא הועילו שמשיות הבד
 ונטלה הפרנסה מן המקום
 וינטשוהו וגדם עץ בגבם.

ראה, בני, ולמד מן המדרש:
 אין שורה הברכה
 במעשה אשר תחלתו עץ
 וסופו גדם
 אפלו לא יום אחד.

ויעשו כן
 ויהי המקום לנקדת חן
 וישבו תחת העץ וצלו הולכי רגל
 להשיב נפשם
 ויהי המקום צר על יושביו.

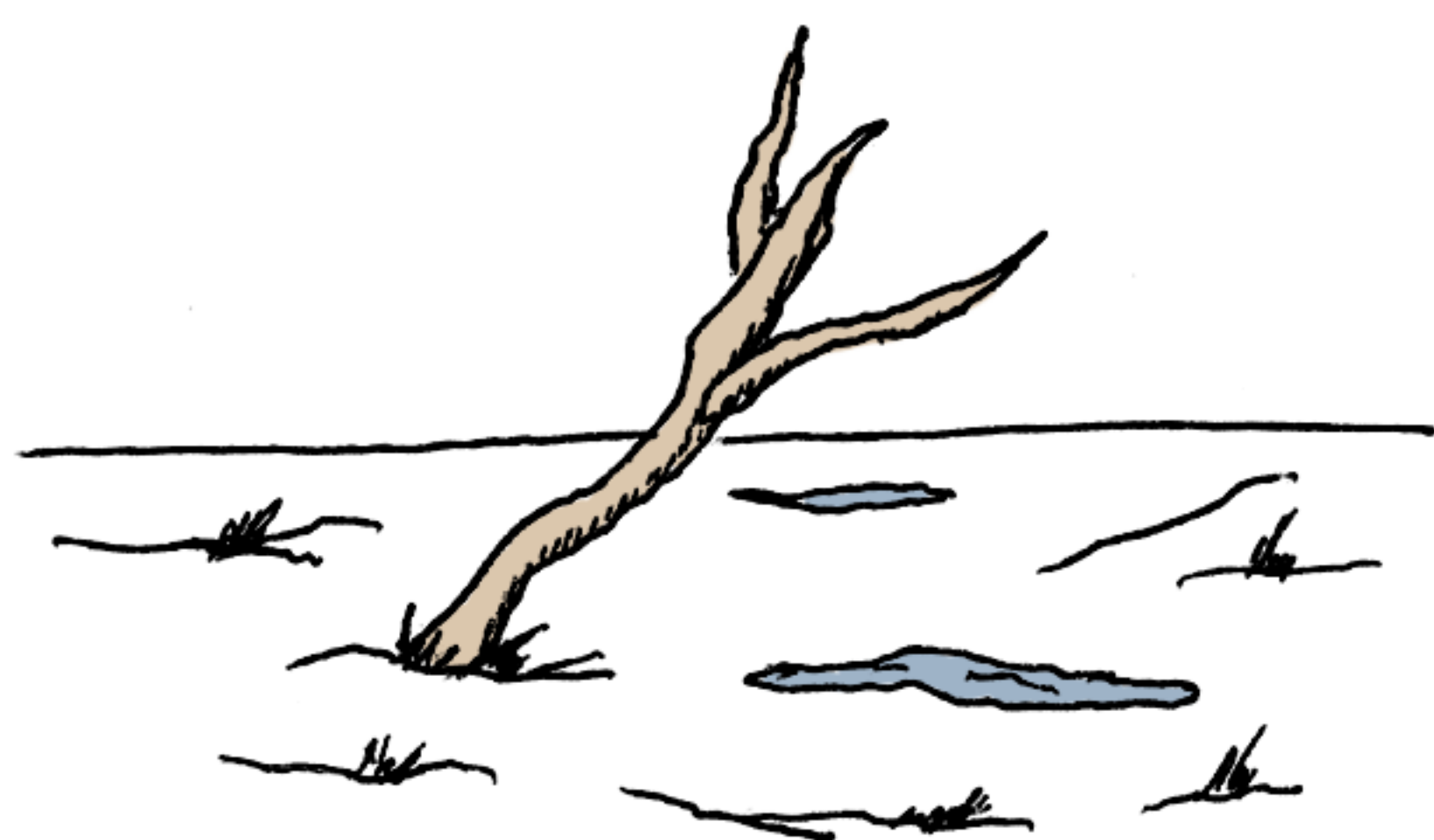

המים המשיכו לזרם
מחרישים את כל
שאר הקולות
גולשים כל הדרך לערבה
עד תם.

הצפרים נסקו אל על
עברו את הגבול
המטילים חזרו צפונה
רק עצי הסחף
לא ישכחו לעולם

חבוק אחרון
של לב חם.

כועס הים על האדם,
כועס, כי לא יבין אדם
גדלו של ים
שפתו, יפיו,
טבעו של ים.

הים כועס
הים סוער
גליו עולים ומתנפצים
צבעיו צבעי לבן סוער
טבעו כל צבעיו במצולות הים.

כועס הים
על האדם
על יצריו
וחסר הבונתו,
והאדם מפתע
כל יום מהתחלה,
איכה יכה הים
איכה ישפך גליו
איכה יפרק את כעסו
על האדם.

זועף הים
על עזות מצחו של האדם
גליו מכים ללא רחם
דחקו רגלי אדם
אל חוף רועש רוגש
ללא מרגוע.

מגע אדם נכר בים
חמו עולה
גליו גבהו
עד יציפו חלקת אדם.

כל הנחלים זורמים לים
הפסלת גם.

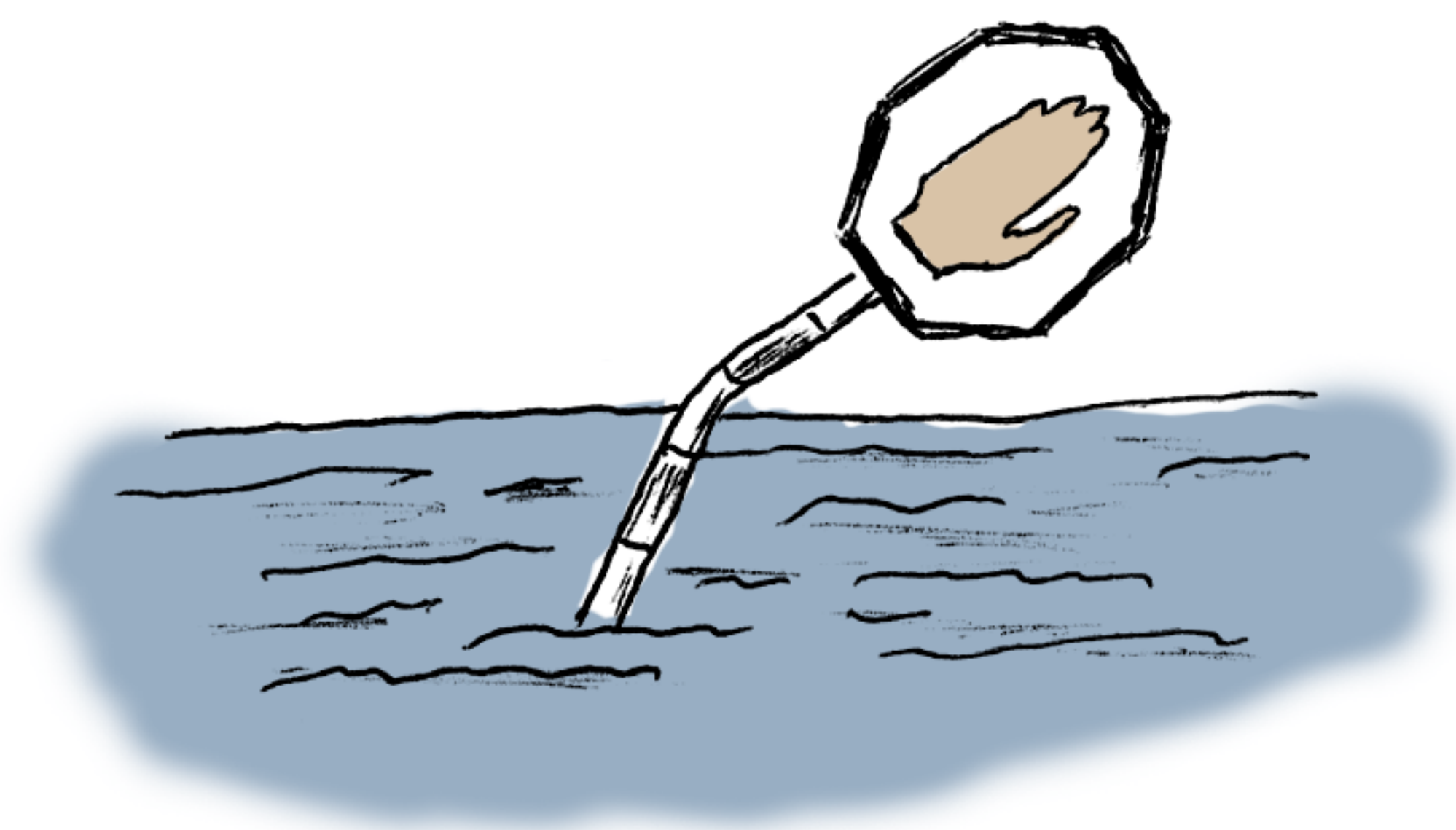

שיטפון בעיר הגדולה

שְׁלֵטִי נְאוֹן שְׁנָהֲגוּ לְהִבָּהֵב
צָפִים שְׁבוּרִים בְּשִׁדְרָה הָרְאֵשִׁית
פְּלָדָה פְּסוּפָה, זְכוּכִית שְׁחֹרָה, מֵיִם עֲכוּרִים
פְּקָקִי מְכוּנִיּוֹת לְלֹא נֶהָג
וּמְכוּנִית אוֹטוֹנוֹמִית אַחַת
נִסְחָפִים בְּזָרָם בֵּין הַרְמְזוּרִים הַכְּבוֹיִים.

קוֹל הַבְּכִי לֹא חוֹדֵר
מִבְּעַד לְדַמְמַת שְׁאוֹן הַמַּיִם.

מפליגה למחוזות חדשים

אני אף פעם לא מקשיבה לתחזית מזג האוויר. החזאית עומדת שם עם גרפים ושמם מצוירת שמזיעה, ומדקלמת שמחר יהיה חם או חם מאוד. ככה בערך עשרה חודשים מהשנה. מי משלם לה לעמוד בבגדים המחויטים שלה, שאגב ממש לא מתאימים ללחות כאן, ולחזור מדי יום ביומו על מה שכולנו כבר יודעים? הייתי צריכה להיות חזאית. זה נראה הרבה יותר קל מלבשל את קציצות הסרטנים שלי, שהן אמנם מאוד טעימות, אבל לצערי לא דורשות ממני מכנסיים מחויטים. לפעמים הייתי רוצה לצאת קצת מהמטבח הקטן שהורישה לי סבתי ולהפליג למחוזות חדשים. אבל צריך לומר תודה על מה שיש, אני מאמינה. יש לי בית על עמודים, לא סתם צריך על האדמה, ויש לי תמיד סירים מלאים אוכל טוב ושני ילדים מתוקים. אז מי צריך להיות חזאי ולדבר שטויות כשאפשר להאכיל אנשים רעבים ולגרום להם לחייך?

כשהגיע השיטפון הכי גדול שידעה הארץ שלנו, לא הייתי מוכנה. אתם מבינים, יום לפני כן הייתי עסוקה בטיגונים ולא מצאתי זמן להקשיב לחדשות ולחזאית היפה שהציעה הפעם נבואת חורבן מדאיגה. איך שמעתי על זה? מצרחות של השכנים.

הסתכלתי דרך האשנב הקטן שמעל הכיריים וראיתי שכולם רצים ברחובות, מבטים מפוחדים על הפנים. פתחתי את הדלת ויצאתי החוצה, ואז הרגשתי שיש מעליי צל גדול. ברגע הבא נישאתי על גל גדול, אפשר לומר שהפלגתי למחוזות חדשים. תיזהרי במה שאת מבקשת, אימא תמיד אמרה, עכשיו הבנתי למה התכוונה. לרגע עוד הצלחתי להסתכל לכיוון הבית שלי ולהבחין שהגל הגדול הגיע עד מעל העמודים הגבוהים, אבל לא עבר את החלונות. קיוויתי שהילדים שלי בסדר. שהם לא היו בגן שלהם שבנוי כמו צריף, כי מה זה עוזר שיש לי בית שבנוי על עמודים אם ברגע האמת כשמגיע הגל הגדול כולנו על האדמה?

זו הייתה המחשבה האחרונה שלי לפני שירדתי מתחת למים במערבולת גדולה. לא ידעתי אם אני חיה או מתה.

הדבר הבא שראיתי מול עיני היה מכנסיים מחויטים. הם היו מחוברים לטוסיק מעוגל ולפרצוף של החזאית ההיא מהחדשות. לא האמנתי שדווקא אותה אני פוגשת בגן העדן, כל הזמן הייתי בטוחה שאחת כמוה, שכבר היה לה גן עדן בחיים האלה, תלך לגיהינום. אבל היא הייתה מולי, היא והמיקרופון שלה. הסתכלתי מסביבי וחיפשתי את המשפחה שלי. קיוויתי שלא אראה אותם, שהם עוד בחיים. החזאית ליהגה והציגה בתנועות רחבות את מה שמאחוריה ובשלב מסוים הצביעה עליי. היא התקרבה לעברי אך רופא צעיר הסיט אותה. אז פנה אליי ואמר לי שהיה לי מזל, שאני נס. נראה שאני חיה. הבטתי לעבר כפות רגליי וראיתי שיש לי נעל אחת, המכנסיים שלי קרועים והרגליים שלי סגולות. צעקתי. אני חושבת. אולי רק אני שמעתי את זה.

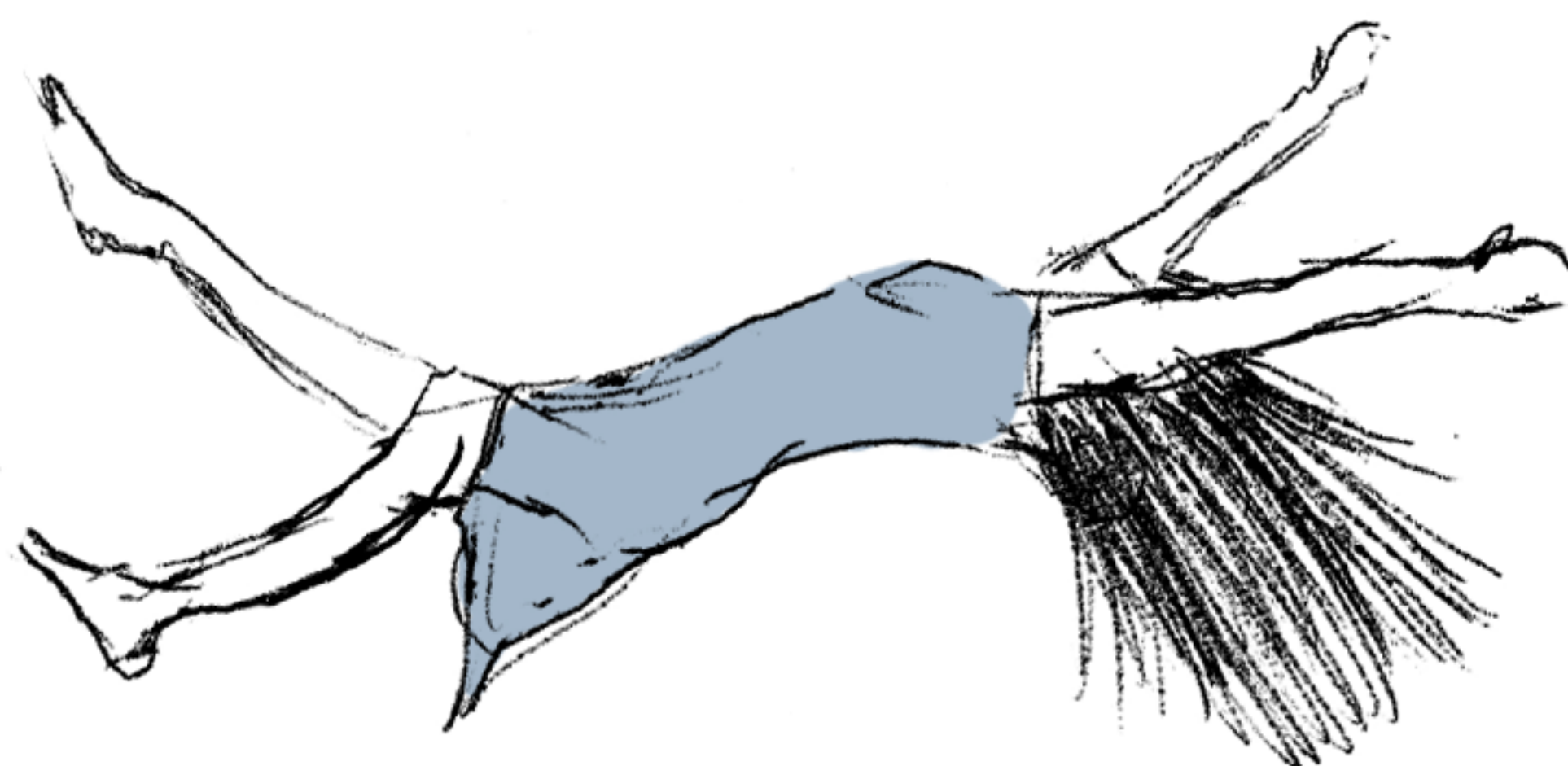

איפה כולם? חיפשתי תשובות. מה קרה למחוז סצו'אנאז. מה גורל הבית שלי, ילדיי והצריף שבו אני מוכרת את קציצות הסרטנים הכי טובות בעולם?

הרמתי יד. סימנתי לחזאית היפה להתקרב. היא רצה אליי עם צוות צילום ומיקרופון ענקי. כשהסתכלה בי ראיתי שהיא קצת נבהלה, אולי היה לי משהו על הפנים, אבל אז התעשתה והצמידה אליי את המיקרופון.

"את היית ממש על קו החוף כשהשיטפון אירע, נכון?" היא שאגה להוטה מדי. פתחתי את הפה ושום מילה לא יצאה מפני. חרחור בקע מגרוני. אולי בכל זאת אנחנו בגיהנום.

היא התעקשה והמטירה עליי שאלות, ואני פתחתי את הפה ולא הצלחתי להוציא קול. ניסיתי לומר לה שהיא זו שצריכה לתת לי תשובות. סוף־סוף אני רוצה לשמוע מה שיש לה לומר... אבל היא כבר התייאשה, זרקה אליי חיוך קצר רוח והלכה לדבר עם מישהו אחר. לא הרגשתי שקרה לי נס. גם לא הרגשתי את הרגליים שלי.

לזכרם של הנערים שנספו בשיטפון של נחל צפית

נחל.

אומרים נחל צפית.

אומרים שטפון בנחל צפית.

עד כאן תופעת טבע שכיתה בנחלי הדרום.

ילדים.

אומרים ילדים

אומרים ילדים בנחל

אומרים ילדים בנחל צפית

ילדים בשטפון בנחל צפית

אסון.

אומרים אסון

פרסות המים שועטות מרסקות סלעים ו

ילדים.

קירות הנחל נושמים שאריות שטפון בכבודות

אלמת

יד אדם היתה ב

נחל.

הנחל יבש מזמן.

עוברי ארץ, מטילים שכמותם,

מניחים נעלי גבורים על

חלקי

חלוקים שלא מסגירים את

זעם המים.

בצל אטד פורח נח השטפון

הבא.

רק שאון המים מתגלגל, בא

והולך ובא, לא מביט לאחור

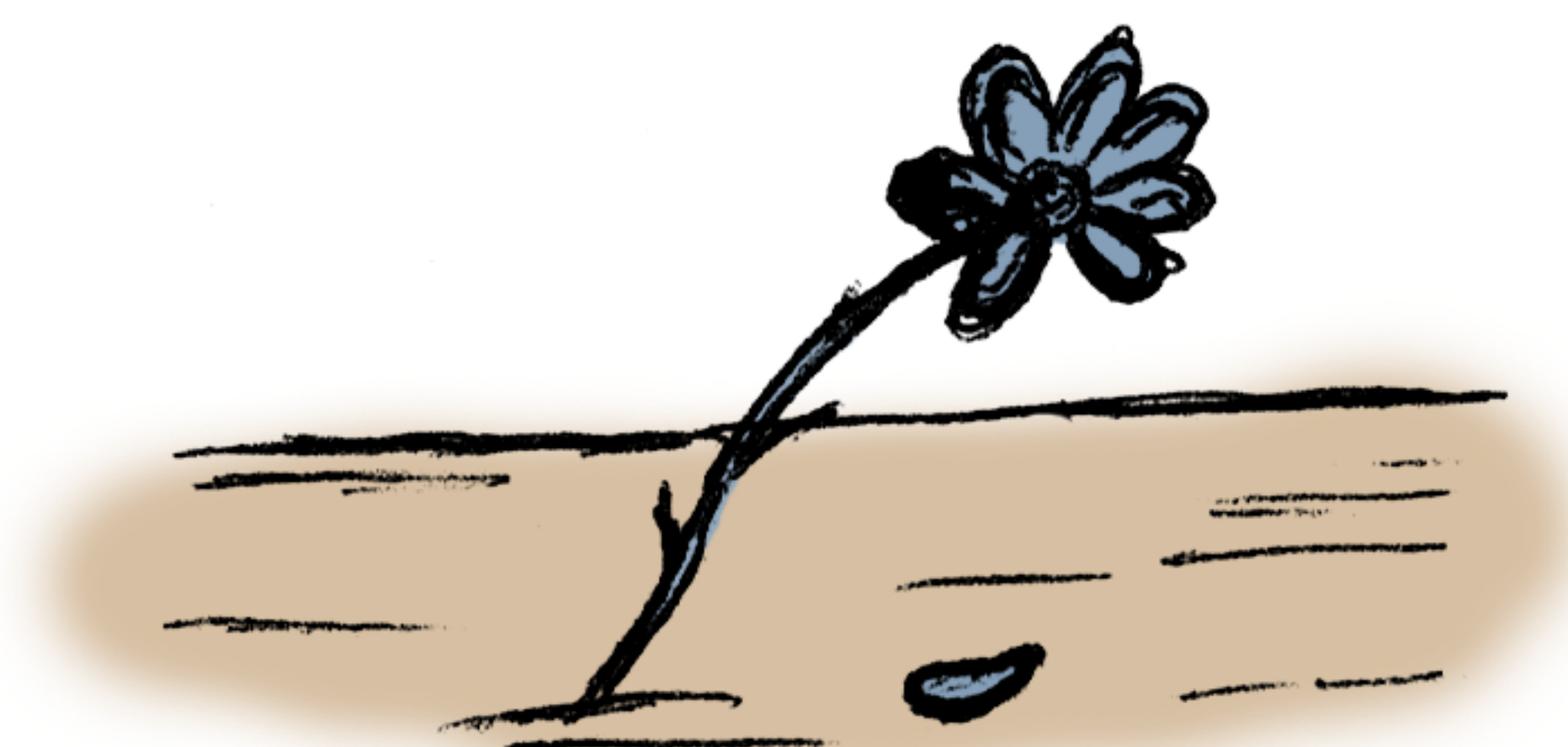
דוהר בין קירות המומים

משמיע את אימת

המים והילדים

הו ה

ילדים

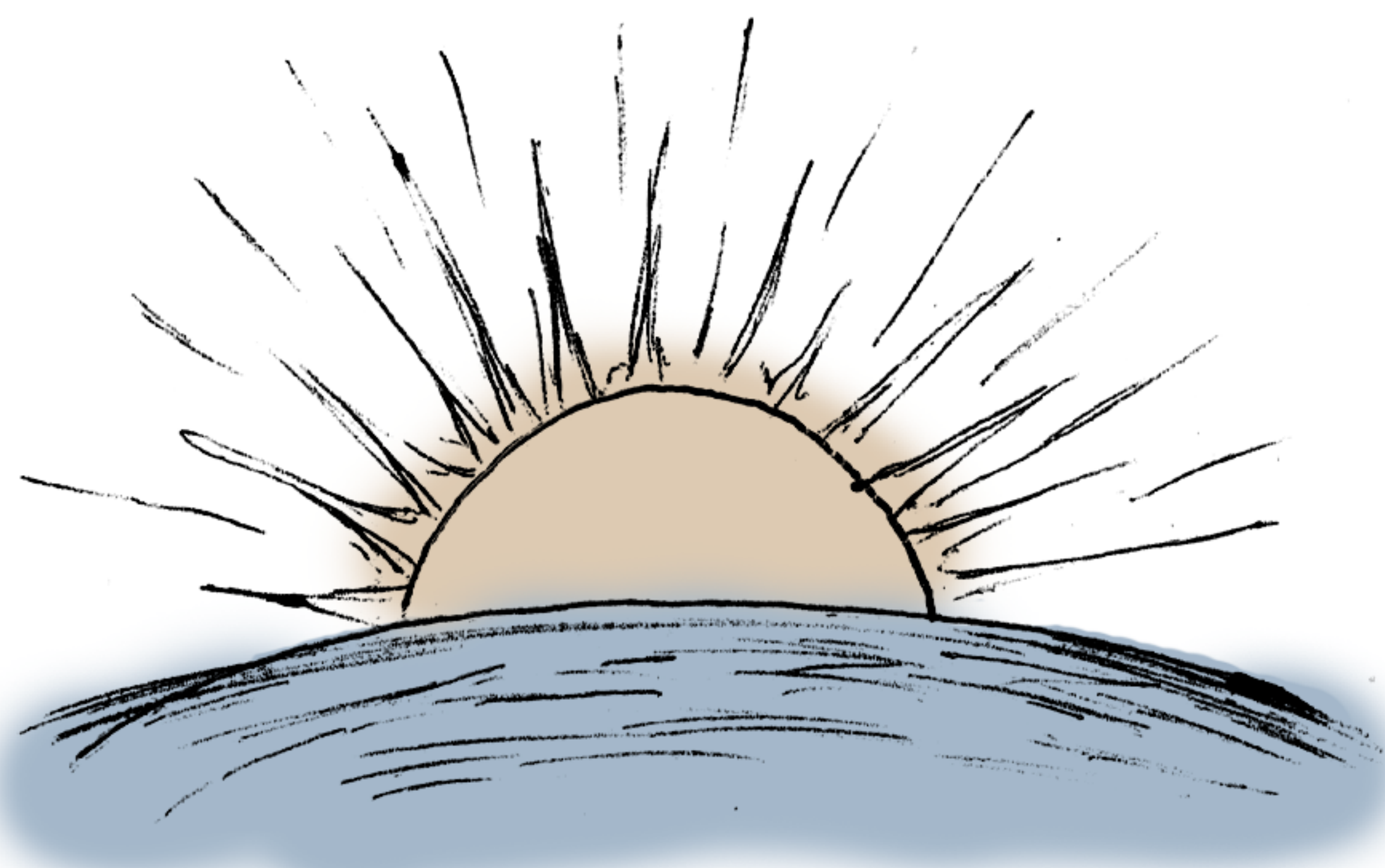

"השמש... תתנפת... בעוד כ-5 מיליארד שנים ותהפך ל'ענק אדום',
אשר יחרך את כוכבי הלכת הסמוכים (לרבות כדור הארץ)..."
— מתוך כתובית בפלנטריום תל אביב

החיים קורסים, חם השמש פורץ בצוּחָה מקפיאת דם
פְּרָחִים צְמָחִים נְאֻסְפִים אֶל אֲדָמָה גוֹנֵעַת
השמש בתנופת מוֹתָה תוֹפֶחַת
בְּכֹל מְחַלְחָלָת, מְלַחֶכֶת, מְכַלָּה כֹּל בְּגִסִּיסָתָה
שָׁמַיִם מְלַבְּנִים מְעֲלִינוּ, הָאֲדָמָה סְבִיבָנוּ מְפִיחַת
עֲצִים שְׂרוּפִים עִירְמִים, בְּעֶרְהָ בְּכֹל
קֶץ הַבָּשָׂר קֶץ הָרוּחַ קֶץ הַתְּשׁוּקוֹת הַמְּאֻנִּים
קֶץ הַתְּרַבּוֹת הָאֲנוּשִׁית, קֶצְנוּ אָנוּ, עוֹד מְעֵט קֵט נִכְלָה
וְאַחַר — דְּמָמַת עוֹלָמִים
אֲבָדָן וְשִׁכְחַת־עַד

מֵוֹת.

כְּשֶׁמִטְפֵטֵף הַיָּא הוֹלֶכֶת בֵּין הַטְּפוֹת
כִּי כָּל טֶפֶה מְזַכֵּרָה לָהּ
שְׂיָבוֹא הַמַּבּוּל
וְשֶׁאֵין לָהּ תִּבְּהָ.
מְעַדִּיפָה שְׁלֵא יִטְפֵטֵף אֶבֶל
בָּא הַמַּבּוּל
וְהֵנָּה כְּבָר נִסְחָפָה,
הַתְּרַגְּשָׁה, נִרְטָבָה.

רַק לְלֶכֶת בֵּין הַטְּפוֹת
הִיא יוֹדֵעֶת.
לְשַׁחֹת לֹא, בְּכָלֵל
טְפֵטוּף נֶחַ הוּא סִימָן אֲזִהְרָה
שְׂיָבוֹא הַמַּבּוּל וְאֵין לָהּ בְּרָרָה
וְתִבְּהָ.
חֲשׂוּפָה בַּמַּבּוּל אֶבֶל
טוֹב שְׂפָא.

מבטן הדג
בקרקעית הים
יונה התפלל:
"בשעת צרתי קראתי לאל
ושמעת את קולי.
השטפונות בלעו אותי;
כל הנחשולים ודכי הים
סחפו אותי.
ואני, חשבתי שגנשתי
מחוץ לעיניך
ובכל זאת העלית את חיי מהבור.
כאשר חיי נסוגו,
קראתי לאל במחשבתי;
ותפלתי באה לפניך."
אל יקר,
אנא הנח תפלה
בשפתיהם של האבודים והמפחדים.
כאשר הם קוראים לך במחשבתם,
מי יתן ותפלתם תגיע לפניך
כמו תפלתו של יונה.
ענה להם, אל יקר,
והושע אותם מאוקינוס ההרס
אל חוף מבטחים,
אל אדמה יבשה.

צפה לעצב כמו שאתה מצפה לגשם –
שניהם מנקים אותך.

מייסד: אלירן דיין
עורך אחראי: יאיר בן־חור
איורים ועיצוב גרפי: רובי גורדון

<http://motiv-magazine.co.il>

<http://facebook.com/motiv.magazine>

<http://bit.ly/motiv-youtube>

<http://instagram.com/motiv.magazine>

http://twitter.com/motiv_magazine

info@motiv-magazine.co.il

054-337-1373

[http://he.wikipedia.org/wiki/מוטיב \(כתב עת\)](http://he.wikipedia.org/wiki/מוטיב_(כתב_עת))

אנחנו מזמינים אתכם להשתתף בכתב העת שלנו.
הגיליון הבא של מוטיב יראה אור בעוד כחודש, ונושאו: פְּגִיעֵי הַזְּמַן.

אומרים שהזמן יכול לרפא, אבל כולנו יודעים שהזמן גם סודק, שובר, מרקיב ומקלקל.

בגיליון זה אנחנו רוצים לשמוע על הזמן שפגע והזיק. על משהו - מקום, חפץ או אפילו רעיון - שהיה פעם בשיא תפארתו, והזמן החולף לא דילג עליו ולא ריחם עליו.

אתם מוזמנים לשלוח את יצירותיכם בנושא זה עד לתאריך 20/1/2020 לכתובת הדואר האלקטרוני:
info@motiv-magazine.co.il

נא לשלוח עד שלוש יצירות בלבד ליוצר - שירים מנוקדים וסיפורים קצרים עד 550 מילה.